

Český kníže Soběslav II. propůjčuje Němcům v pražském podhradí vybraná práva a svobody.

(1174–1178)

CDB I, s. 255–257, č. 290

Ego Sobieslaus, dux Boemorum, notum facio omnibus presentibus et futuris, quod in gratiam meam defensionem suscipio Theutonicis, qui manent in suburbio Pragensi, et placet michi, quod sicut iidem Theutonici sunt a Boemis nacio diversi, sic eciam a Boemis eorumque lege vel consuetudine sint divisi. Concedo itaque eisdem Theutonicis vivere secundum legem et iusticiam Theutonicorum, quam habuerunt a tempore avi mei regis Wratislai.

Plebanum, quem ipsi libenter elegerint ad ecclesiam eorum, concedo [et iudicem similiter], et episcopus petitioni eorum nullo modo contradicat. Debent iurare septem manibus pro furto vel pro eo, quod dicitur nadwore. Ad nullam expeditionem pergere debent, nisi sit pugnandum pro patria. Si dux extra Boemiam in expeditione, tunc debent Theutonici Pragam custodire cum duodecim scutis. De homicidio iudicare pertinet ad principem, pro quo scilicet homicidio solvantur principi decem talenta Ratisponensis monete vel dextera manus interfectoris [vel secundum gratiam ordinetur]. Qui pacem inter eos fregerit, X talenta principi solvat, qui reus est. Si causam habet Boemus cum Theotunico, que testibus debeat conprobari, Boemus habeat erga Theutonicum Theotonicos duos et unum Boemum, fideles omnes. Similiter si causam habet Theutonicus cum Boemo, tunc Theutonicus habeat erga Boemum duos Boemos et unum Theutonicum, sed fideles. De Romanis et Judeis similiter. Item si Boemus vel Romanus vel quiscunque inculpaverit Theutonicum, tunc camerarius summus debet mittere nuncium ad iudicem Theotunicorum et ipse iudex Theotunicorum iudicabit causam illam et ibi nichil plus pertinet ad camerarium. Et eciam concedo Theutonicis, quod liberi sint ab hospitibus et peregrinis et advenis. Noveritis, quod Theutonici liberi homines sunt. Quicunque advena vel hospes de quacunque terra veniens cum Theotonicis

Já Soběslav, kníže Čechů, známo činíme všem přítomným i budoucím, že přijímám pod svou milost a ochranu Němce, kteří jsou usazeni v pražském podhradí, a přeji si, aby tito Němci, kteří jsou jiným národem než Češi, byli odděleni také zákonem a obyčejí.

Povoluji proto těmto Němcům, aby žili podle zákona a spravedlnosti Němců, jak je drželi od dob mého děda krále Vratislava.

Povoluji jim faráře, kterého si mohou zvolit dle vlastního uvážení [*a rovněž sudího*], a biskup necht' neodporuje jejich žádostem. Přisahat mají sedmero pravicemi při krádeži nebo ve věci, která se nazývá na dvoře. Nemusí se účastnit žádné válečné výpravy, leda že by bylo nutno bojovat za vlast. Pokud by byl kníže za hranicemi země, mají Němci strážit Pražský hrad dvanácti štítonoši. Vražda může být souzena pouze knížetem, jemuž náleží deset talentů mince řezenské váhy, nebo vrah bude ztrestán ztrátou pravice, [nebo se vše vyřeší podle milosti].

Pokud by někdo mezi nimi porušil mír, zaplatí knížeti deset talentů podle viny. Pokud by vedl spor Čech s Němcem, a měli by rozhodovat svědkové, má mít Čech proti Němci dva Němce a jednoho Čecha, všechny ale hodnověrné. Podobně má mít Němec ve sporu s Čechem proti Čechovi dva Čechy a jednoho Němce, ale hodnověrné. O Románech a Židech (platí) totéž. Pokud by Čech nebo Román či kdokoliv jiný obvinil Němce, má nejvyšší komoří uvědomit poslem sudího Němců, neboť sudí Němců sám bude rozhodovat v onom sporu a komoří zde nemá žádná práva.

Povoluji také Němcům, aby nemuseli přijímat hosty, poutníky a příchozí. Necht' je známo, že Němci jsou svobodní lidé.

Pokud by jakýkoliv příchozí nebo host odkudkoliv chtěl být přijat mezi k Němce,

voluerit manere in civitate, legem et consuetudinem Theutunicorum habeat. Furtum si ad Theutonicum est, debet excipi presente iudice Theutunicorum. Si fur Theutonicis est, tunc princeps eum iudicabit. Si fur in nocte capitur, suspenditur. Si in die capitur, excoriatur in publico et civitatem abiurabit; postea si capitur, suspenditur. Quidquid faciunt Theutonici, non capiuntur, nec in carcerem ponuntur, si habuerint fideiussores vel domum propriam. In quacunque re culpabiles erunt vel rei Theutonici, nichil dampni vel verecundie paciantur eorum pueri et uxores. Si per vicus Theutunicorum aliquis ierit in nocte et facem non habuerit, si ille occiditur, Theutonici sunt inculpabiles. Si falsa vel fracta moneta inventa fuerit in cista Theutonici, reus est ille, cuius est cista. Si vero in curia vel in domo inveniatur, inculpabilis est, cuius domus est vel curia, propter iniquos et malignos, qui talia solent proicere in domos vel in curias. Si furtivus equus apud Theutonicum fuerit recognitus, ille, qui equum cognoscit, prius iurabit rem amisisse furtive; postea Theutonicus iurabit, stans in circulo facto cum gladio in terra, se non furatum esse equum vel rem illam, sed emisse, et se non cognoscere illum venditorem vel domum eius. Nusquam iurare debent Theutonici nisi antea ecclesiam sancti Petri, nisi principis sit madatum. Si taberna occulta fuerit in domo Theutonici inventa, ipse dominus domus capiatur, presente iudice Theutunicorum vel eis nunccio, et nullus alter.

necht' pro něj platí německé právo a obyčej.

Pokud by byl Němec obviněn z krádeže, má se hájit v přítomnosti sudího Němců. Pokud by byl Němec zlodějem, má jej soudit kníže. Pokud je zloděj přistižen v noci, je pověšen. Pokud je zloděj přistižen za dne, veřejně mu bude sedřena kůže a bude vykázán z obce. Cokoliv spáchají Němci, nemají být chyceni a vsazeni do žaláře, pokud by měli ručitele nebo vlastnili dům. Pokud by byli Němci v jakékoliv věci viníky nebo žalovanými, jejich manželky a děti nemají utrpět žádnou škodu nebo hanbu. Pokud by někdo kráčel sídlištěm Němců v noci a bez pochodně, nemají být Němci viněni z jeho zabití. Pokud by se v německé truhlici našla falešná nebo zkažená mince, necht' je žalován vlastník truhlice. Pokud se najde ve dvoře nebo v sídle, je majitel bez viny, neboť by doplatil na nepoctivé a zlomyslné osoby, které vhazují do sídel a dvorů takové věci. Pokud by byl u Němce nalezen kradený kuň, ten, kdo koně poznal, odpřísáhne, že o koně přišel krádeží. Pak bude přísahat Němec, učiní tak v kruhu udělaném mečem na zemi, že koně nebo jinou věc nezczizil, ale zakoupil, a že nezná prodejce ani jeho sídlo.

Němci nemají přísahat jinde, než u kostela svatého Petra, ledaže by kníže rozkázal jinak. Pokud by byla v německém domě objevena tajná krčma, necht' je obviněn majitel domu v přítomnosti sudího Němců nebo jeho zástupce, ne však nikoho jiného.